

Hoe lang duren chronische klachten als gevolg van de ziekte van Lyme?

Jaarlijks houdt een deel van de lymepatiënten chronische klachten en/of beperkingen. Een deel geneest vroeg of laat en een deel blijft ziek. Op basis van onderstaande maken we een globale inschatting dat deze mensen een gemiddelde ziekteduur hebben van zo'n 10 jaar.

1. In deze Nederlandse studie wordt een ziekteduur vermeld van **4,6 jaar** voor patiënten met aanhoudende klachten, met de aantekening dat velen **nog ziek zijn** bij het invullen van de survey (een EM kost 5 weken, gedissemineerde lymeziekte 22,5 week) dus in de praktijk zal de ziekteduur langer zijn.

Van den Wijngaard CC, Hofhuis A, Harms MG, Haagsma JA, Wong A, de Wit GA, Havelaar AH, Lugnér AK, Suijkerbuijk AW, van Pelt W. The burden of Lyme borreliosis expressed in disability-adjusted life years. *Eur J Public Health*. 2015 Dec;25(6):1071-8. doi: 10.1093/eurpub/ckv091. Epub 2015 Jun 16. PMID: 26082446.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26082446/>

2. Deze twee Amerikaanse behandelstudies melden **3-6 jaar**.

Cairns V, Godwin J. Post-Lyme borreliosis syndrome: a meta-analysis of reported symptoms. *Int J Epidemiol*. 2005 Dec;34(6):1340-5. doi: 10.1093/ije/dyi129. Epub 2005 Jul 22. PMID: 16040645.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16040645/>

Klempner MS, Hu LT, Evans J, Schmid CH, Johnson GM, Trevino RP, Norton D, Levy L, Wall D, McCall J, Kosinski M, Weinstein A. Two controlled trials of antibiotic treatment in patients with persistent symptoms and a history of Lyme disease. *N Engl J Med*. 2001 Jul 12;345(2):85-92. doi: 10.1056/NEJM200107123450202. PMID: 11450676.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11450676/>

3. Uit een onderzoek van de Lymevereniging (2011) onder meer dan 800 patiënten met persisterende symptomen, bleek dat 27% langer dan tien jaar ziek is, 23% tussen vijf en tien jaar, 50% korter dan 5 jaar (waaronder 3% korter dan een jaar en genezen) wat neerkomt op gemiddeld **7 jaar** (uitgaande van resp. gemiddeld 15, 7,5 en 2,5 jaar).

<https://www.tekenbeetziekten.nl/site/assets/files/1185/lyme-onderschat-probleem-van-nvlp-en-sdo.pdf>

4. De Lymemonitor (2019) onder 1659 patiënten meldde dat men gemiddeld 4.4 jaar deed over het krijgen van een diagnose, dat de klachten gemiddeld 13 jaar geleden begonnen zijn en dat 5% volledig en 31% flink is opgeknapt (totaal 37%). Dat zou de gemiddelde ziekteduur op **8+ jaar** brengen, maar degenen die **nog steeds ziek** zijn, zijn dat waarschijnlijk nog steeds.

<https://www.tekenbeetziekten.nl/site/assets/files/1185/rapport-nederlandse-lyme-monitor-2019.pdf>

5. De Please studie onderzoekt de patiënten wanneer ze gemiddeld **2,7** jaar ziek zijn (met een maximum van 7,7 jaar). Echter de studie toont aan dat de behandelingen niet tot genezing leiden, dus aangenomen kan worden dat de ziekteduur '**levenslang**' is.

Berende A, ter Hofstede HJ, Vos FJ, van Middendorp H, Vogelaar ML, Tromp M, van den Hoogen FH, Donders AR, Evers AW, Kullberg BJ. Randomized Trial of Longer-Term Therapy for Symptoms Attributed to Lyme Disease. *N Engl J Med*. 2016 Mar 31;374(13):1209-20. doi: 10.1056/NEJMoa1505425. PMID: 27028911.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27028911/>

6. Een Belgische kostenstudie meldt dat men gemiddeld **9,4 jaar (!) over het krijgen van een diagnose** deed, en noemt eveneens **geen eindige ziekteduur**, terwijl de gemiddelde leeftijd nog maar $44,2 \pm 12,9$ jaar is bij het afnemen van de survey.

Willems R, Verhaeghe N, Perronne C, Borgermans L, Annemans L. Cost of illness in patients with post-treatment Lyme disease syndrome in Belgium. *Eur J Public Health*. 2023 Aug 1;33(4):668-674. doi: 10.1093/eurpub/ckad045. PMID: 36972275; PMCID: PMC10393486.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36972275/>

7. De Amerikaanse CDC meldt **geen 'eindtijd'**, alleen dat 5-10% klachten houdt, zes maanden na behandeling.
<https://www.cdc.gov/lyme/signs-symptoms/chronic-symptoms-and-lyme-disease.html>